

**УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
АКАДЕМИЈА УМЕТНОСТИ**

Нови Сад, Ђуре Јакшића 7

**П Р А В И Л Н И К
О
БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ**

Децембар 2023.

На основу одредби из члана 3. и 14. став 1. Закона о безбедности и здрављу на раду ("Сл.гласник РС", бр. 35/2023) и члана 55. Статута Академије уметности Савет Академије уметности Универзитета у Новом Саду на седници одржаној дана 29.12.2023. године доноси:

П Р А В И Л Н И К О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

Члан 1.

Овим правилником се у АКАДЕМИЈИ УМЕТНОСТИ у Новом Саду, Ђуре Јакшића број 7, (у даљем тексту Академија) уређује спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној околини, ради спречавања повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом, као и права, обавезе и одговорности у вези са безбедношћу и здрављем на раду запослених и одговорних лица и Академије.

Члан 2.

Запослени у Академији остварују безбедност и здравље на раду у складу са законом, прописаним мерама и нормативима, овим правилником и другим општим актима која се на основу њега донесу.

Члан 3.

Овим правилником ближе се уређују права, обавезе и одговорности у вези са безбедношћу и здрављем на раду дефинисани законом и другим прописима и то:

1. **ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ**
  - Улога саветника за безбедност и здравље на раду
  - Улога Службе медицине рада
  - Именовање представника запослених односно одбора
2. **ПРАВО НА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ**
3. **ОБАВЕЗЕ, ДУЖНОСТИ И ОДГОВОРНОСТИ У ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ**
  - Опште обавезе и дужности Академије,
  - Посебне обавезе Академије,
  - Обавезе, дужности и одговорности лица са посебним овлашћењима и одговорностима
4. **ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД**
5. **СПЕЦИФИЧНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ЗАПОСЛЕНИХ, ЗАШТИТА ЖЕНА, ОМЛАДИНЕ И ЗАПОСЛЕНИХ СА СМАЊЕНОМ РАДНОМ СПОСОБНОШЋУ**
6. **РАДНА МЕСТА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ И КРИТЕРИЈУМИ ЗА ЊИХОВО УТВРЂИВАЊЕ**
7. **ПОСТУПАК И РОКОВИ ПРЕВЕНТИВНИХ И ПЕРИОДИЧНИХ ПРЕГЛЕДА И ПРОВЕРЕ ОПРЕМЕ ЗА РАД**
8. **ПОСТУПАК И РОКОВИ ПРЕВЕНТИВНИХ И ПЕРИОДИЧНИХ ИСПИТИВАЊА И ПРЕГЛЕДА РАДНЕ ОКОЛИНЕ**
9. **ОПАСНЕ МАТЕРИЈЕ**
10. **СРЕДСТВА И ОПРЕМА ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ**
11. **ЕВИДЕНЦИЈА ИЗ ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ**

12. НАЧИН И ПРУЖАЊЕ ПРВЕ ПОМОЋИ У СЛУЧАЈУ ПОВРЕДЕ НА РАДУ ИЛИ ОБОЉЕЊА ЗАПОСЛЕНИХ

13. ОБЕВЕЗЕ ПРЕМА ИНСПЕКЦИЈИ РАДА

14. САРАДЊА СА СТРУЧНИМ УСТАНОВАМА У ЦИЉУ УНАПРЕЂЕЊА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 4.

Одредбе овог правилника примењују се на сва лица на раду у Академији односно дефинишу право на безбедност и здравље на раду:

1. лица која су у радном односу и лица ангажована ван радног односа у Академији,
2. лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова, ако је о њиховом присуству упознат послодавац,
3. лица која се ангажују од другог послодавца за обављање одређених послова.

Члан 5.

Мере које се предузимају за безбедност и здравље на раду запослених лица остварују се применом савремених техничких метода и средстава, здравствених услова и спречавањем опасности по живот и штетности по здравље запослених, спречавањем повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом.

Члан 6.

1. ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ:

- а) Саветник за безбедност и здравље на раду
- б) Служба медицине рада
- ц) Представник запослених (одбор).

Члан 7.

Послодавац одлучује о начину организовања послова безбедности и здравља на раду у зависности од:

1. организације, природе и обима процеса рада,
2. броја запослених који учествују у процесу рада,
3. броја радних смена,
4. процењених ризика,
5. броја локацијски одвојених јединица,
6. врсте делатности.

Члан 8.

Послодавац је дужан да:

- 1) актом у писаној форми именује саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду;
- 2) запосленом одреди обављање послова на радном месту и у радној средини на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;
- 3) обавештава запослене и представнике запослених о опасностима и штетностима које могу да доведу до повреда на раду и оштећења здравља који настају увођењем нових технологија и средстава за рад и да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан и здрав рад;
- 4) обучава запослене за безбедан и здрав рад;
- 5) обезбеди запосленима коришћење личне заштитне опреме у складу са актом о процени ризика;

- б) обезбеди одржавање средстава за рад и личне заштитне опреме у исправном стању и искључи из употребе средства за рад и личну заштитну опрему на којој настану промене због којих постоје ризици за безбедност и здравље запослених;
- 7) ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине, односно хемијских, физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и биолошких штетности;
- 8) обезбеди на основу акта о процени ризика и оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада прописане лекарске прегледе запослених у складу са овим законом;
- 9) обезбеди пружање прве помоћи, као и да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи;
- 10) заустави сваку врсту рада који представља озбиљну, неизбежну и непосредну опасност за живот или здравље запослених.

Члан 9.

Послодавац је дужан да организује послове за безбедност и здравље на раду. Вршење стручних послова за безбедност и здравље на раду организује се на нивоу Академије.

Послодавац је дужан да за послове безбедности и здравља на раду именује саветника за безбедност и здравље на раду, односно лице које има најмање стечено високо образовање обима од најмање 240 ЕСПБ бодова на академским или струковним студијама у оквиру образовно – научног поља техничко-технолошких наука и природно-математичких наука из области: биолошке науке, науке о заштити животне средине, физичке науке, физичко-хемијске и хемијске науке и најмање три године радног искуства на тим пословима.

Члан 10.

Послодавац је дужан да организује послове безбедности и здравља на раду.

Послодавац је дужан да општим актом, уговором о раду односно другим уговором у складу са прописом којим се уређује рад, уреди обавезе и одговорности у вези са свакодневним праћењем и контролом примене мера безбедности и здравља на раду. За обављање послова безбедности и здравља на раду послодавац је дужан да ангажује једно или више лица са којима има закључен уговор о раду са пуним радним временом, а који испуњава посебне услове у складу са овим правилником, саветника за безбедност и здравље на раду.

Послодавац који запошљава, односно радно ангажује више од 500 запослених је дужан да закључи уговор о раду са пуним радним временом са најмање два саветника за безбедност и здравље на раду.

Члан 11.

Ако за послове безбедности и здравља на раду не може да одреди неког од својих запослених који испуњава услове из члана 9. овог правилника, послодавац, изузетно, може да ангажује правно лице или предузетника који имају лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду.

Ако послодавац ангажује правно лице или предузетника који има лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду, то правно лице, односно предузетник одређују број саветника за безбедност и здравље на раду у складу са чланом 10. овог правилника.

а) Саветник за безбедност и здравље на раду

Члан 12.

Саветник за безбедност и здравље на раду мора да има положени стручни испит за обављање послова безбедности и здравља на раду код надлежне Управе за безбедност и здравље на раду која је у саставу Министарства за рад.

Члан 13.

Послодавац одлучује о начину организовања послова безбедности и здравља на раду у зависности од технолошког процеса, организације, природе и обима процеса рада, броја запослених и броја радних смена, процењених ризика, броја локацијских одвојених јединица, врсте делатности и др.

Послодавац је дужан да омогући лицу за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду.

Саветник за безбедност и здравље на раду непосредно је одговоран декану и не може да трпи штетне последице ако свој посао обавља у складу са законом.

Послодавац је дужан да обезбеди усавршавање знања у области безбедности и здравља на раду запосленом кога одреди за обављање тих послова.

Члан 14.

О броју лица за обављање послова безбедности и здравља на раду одлучује послодавац на основу процене и потребе, у зависности од броја запослених и одвојених локација.

Члан 15.

Саветник за безбедност и здравље на раду обавља послове у складу са законом и овим правилником, а нарочито:

- 1) спроводи и учествује у поступку процене ризика;
- 2) учествује у изради програма обуке запослених за безбедан и здрав рад, програма обуке представника запослених и програма обуке руководиоца;
- 3) врши контролу и даје предлоге послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, хемијских материја и личне заштитне опреме;
- 4) учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
- 5) организује превентивна и периодична испитивања услова радне средине;
- 6) организује превентивне и периодичне прегледе и провере опреме за рад и прегледе и испитивања електричних и громобранских инсталација;
- 7) предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радним местима са повећаним ризиком;
- 8) прати и контролише примену мера безбедности и здравља на раду у складу са организацијом послова безбедности и здравља на раду код послодавца;
- 9) прати стање у вези са повредама на раду и професионалним болестима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
- 10) организује и спроводи обуку:
  - (1) запослених и других лица у складу са овим законом,
  - (2) представника запослених,
  - (3) руководиоца;
- 11) припрема упутства за безбедан и здрав рад и контролише њихову примену;
- 12) забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог и обуставља рад на опреми за рад до отклањања уочених недостатака приликом прегледа и провере опреме за рад из члана 15. став 4. овог закона;
- 13) организује лекарске прегледе запослених;
- 14) сарађује и координира рад са здравственом установом која обавља делатност медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;
- 15) сарађује са представницима запослених и Одбором за безбедност и здравље на раду по свим питањима у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
- 16) води евиденције у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
- 17) прати промену прописа и врши усклађивање аката послодавца, прати стандарде и технички напредак у области безбедности и здравља на раду.

Саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду дужан је да у писаној форми извести послодавца и представника запослених о забрани из става 1. тачка 12) овог члана.

Ако послодавац, и поред забране у смислу става 1. тачка 12) овог члана, наложи запосленом да настави рад или употребу средства за рад, саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду дужан је да о томе одмах извести надлежну инспекцију рада.

Саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду дужан је да континуирано усавршава знања у области безбедности и здравља на раду

б) служба медицине рада:

Члан 16.

За обављање послова заштите здравља запослених на раду Академија ангажује службу медицине рада која обавља послове за потребе Академије а нарочито:

- 1) у поступку процене ризика утврђује предлог здравствених мера за радна места на којима су препознате и утврђене штетности изнад прописаних вредности;
- 2) прати и проучава услове рада и предлаже мере за заштиту здравља запослених у односу на ризике којима је запослени изложен на радном месту у радној средини;
- 3) обавља послове обуке запослених за пружање прве помоћи;
- 4) утврђује и испитује узроке настанка професионалних болести и болести у вези са радом;
- 5) оцењује и утврђује посебне здравствене способности које морају да испуњавају запослени за обављање одређених послова на радном месту са повећаним ризиком;
- 6) врши претходне, периодичне, контролне и циљане лекарске прегледе запослених и издаје извештаје о лекарским прегледима у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду;
- 7) прати здравствено стање запосленог у односу на ризике на радном месту;
- 8) учествује у организовању прве помоћи, спасавању и евакуацији у случају повређивања запослених или хаварија;
- 9) саветује послодавца при избору другог одговарајућег посла према здравственој способности запосленог;
- 10) саветује послодавца о планирању и организацији рада са здравственог аспекта;
- 11) учествује у изради програма за побољшање услова рада на радном месту;
- 12) учествује у анализи професионалних болести и болести у вези са радом;
- 13) непосредно сарађује са саветником, односно сарадником за безбедност и здравље на раду.

Послодавац је дужан да служби медицине рада, коју ангажује, обезбеди услове за самостално обављање послова заштите здравља запослених.

Члан 17.

Лични подаци у вези са лекарским прегледима запосленог поверљиве су природе и под надзором су службе медицине рада, која врши те прегледе.

Ангажована служба медицине рада извештаје о лекарском прегледу запослених доставља Академији на начин којим се не нарушава принцип поверљивости личних података запослених.

Није дозвољено коришћење података прикупљених по основу лекарских прегледа запослених у сврху дискриминације запослених.

Члан 18.

Подаци о повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом достављају се организацијама здравственог и пензијског и инвалидског осигурања.

ц) Представник запослених (одбор)

Члан 19.

Запослени у Академији имају право учешћа преко својих представника у обезбеђивању права на безбедност и здравље на раду.

Члан 20.

Запослени код послодавца имају право да изаберу једног или више представника запослених за безбедност и здравље на раду.

Најмање три представника запослених образују Одбор за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: Одбор).

Послодавац је дужан да у Одбор именује најмање једног свог представника, тако да број представника запослених буде већи за најмање један од броја представника послодавца.

Поступак избора и начин рада представника запослених и Одбора, број представника запослених код послодавца, као и њихов однос са синдикатом уређују се колективним уговором или споразумом закљученим између послодавца и представника запослених.

Послодавац је дужан да најмање једном представнику запослених за безбедност и здравље на раду омогући одсуство са рада у обављању послова његовог радног места у трајању од најмање пет часова рада месечно с правом на накнаду зараде која се обрачунава и исплаћује у истом износу као да је радио на пословима радног места, као и да обезбеди техничко-просторне услове у складу са просторним и финансијским могућностима, ради обављања активности представника запослених.

Члан 21.

Послодавац је дужан да представнику запослених односно Одбору омогући:

1. увид у све акте који се односе на безбедност и здравље на раду;
2. да учествује у разматрању свих питања која се односе на спровођење безбедности здравља на раду;
3. обавештава представника запослених односно одбор о свим подацима који се односе на безбедност и здравље на раду.

Члан 22.

Представник запослених, односно Одбор имају право:

1. да послодавацу дају предлоге о питањима која се односе на безбедност и здравље на раду;
2. да захтевају од Академије да предузме одговарајуће мере за отклањање или смањење ризика који угрожава безбедност и здравље запослених;
3. да захтевају вршење надзора од стране инспекције рада, ако сматрају да Академија није спровела одговарајуће мере за безбедност и здравље на раду.

Представник запослених, односно члан Одбора имају право да присуствују инспекцијском надзору.

Члан 23.

Послодавац је дужан да представника запослених односно одбор упозна:

1. са налазима или предлозима и предузетим мерама од стране инспекције рада;
2. са извештајима о повредама на раду, професионалним обољењима и обољењима у вези са радом и о предузетим мерама за безбедност и здравље на раду.
3. о предузетим мерама за спречавање непосредне опасности по живот и здравље .

Члан 24.

Послодавац и предстваник запослених односно Одбор међусобно сарађују о питањима безбедности и здравља на раду у складу са законом, овим правилником и другим прописима.

2. ПРАВО НА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 25.

Запослени има право и обавезу да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на радном месту на које је одређен, као и да се обучи за њихово спровођење.

Члан 26.

Запослени има право да послодавцу даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду.

Запослени има право и обавезу да редовно контролише своје здравље према ризицима радног места, у складу са прописима о здравственој заштити и прописима о безбедности и здрављу на раду.

Члан 27.

Запослени који ради на радном месту са повећаним ризиком, има право и обавезу да обави лекарски преглед на који га упућује послодавац.

Запослени је дужан да ради на радном месту са повећаним ризиком, на основу извештаја здравствене установе која обавља делатност медицине рада којим се утврђује да је здравствено способан за рад на том радном месту.

Члан 28.

Запослени има право да одбије да ради:

1) ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде;

2) ако му послодавац није обезбедио прописани лекарски преглед или ако се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове, у смислу члана 56. овог закона, за рад на радном месту са повећаним ризиком;

3) ако у току обуке за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање, на радном месту на које га је послодавац одредио;

4) дуже од пуног радног времена, односно ноћу ако би, према оцени здравствене установе која обавља делатност медицине рада такав рад могао да погорша његово здравствено стање;

5) на средству за рад на којем нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду;

У случајевима из става 1. овог члана запослени може да се писменим захтевом обрати послодавцу ради предузимања мера које по мишљењу запосленог нису спроведене.

Ако послодавац не поступи по захтеву запосленог у року од 8. дана од пријема захтева, запослени има право да поднесе захтев за заштиту права инспекцији рада.

У случајевима када запослени одбије да ради из става 1. овог члана, а послодавац сматра да захтев запосленог није оправдан, послодавац је дужан да одмах обавести инспекцију рада.

Члан 29.

Када му прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље, запослени има право да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну средину.

У случају из става 1. овог члана запослени који престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну средину није одговоран за штету коју проузрокује послодавцу, односно неће бити стављен у било какву неповољну ситуацију, осим у случају да је штету проузроковао намерно или из крајње непажње.

Члан 30.

Запослени је обавезан да:

- 1) води рачуна о сопственој безбедности и здрављу на раду, као и о безбедности и здрављу других лица на која може да утиче његов рад у складу са обуком за безбедан и здрав рад и упутствима за безбедан и здрав рад добијеним од послодавца;
- 2) примењује прописане мере за безбедан и здрав рад;
- 3) наменски користи средства за рад, хемијске и друге материје;
- 4) правилно користи личну заштитну опрему, да са њом пажљиво рукује и да је уредно врати на место које је намењено за њено чување;
- 5) пре почетка рада, прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи, као и личну заштитну опрему, и да у случају уочених недостатака извести послодавца или друго овлашћено лице;
- 6) пре напуштања, радно место и средства за рад остави у стању да не угрожавају друге запослене.

Запосленом је забрањено да самовољно искључује, мења или уклања безбедносне уређаје на средствима за рад.

Члан 31.

Запослени има обавезу да, у складу са својим сазнањима, одмах обавести послодавца, односно непосредног руководиоца о неправилностима, опасностима, штетностима или о другим недостацима у спровођењу мера безбедности и здравља на раду који би на радном месту могли да угрозе његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених и других лица.

Ако послодавац после добијеног обавештења из става 1. овог члана не отклони неправилности, штетности, опасности или друге појаве у року од осам дана или ако запослени сматра да за отклањање утврђених појава нису спроведене одговарајуће мере за безбедност и здравље, запослени се може обратити надлежној инспекцији рада, о чему обавештава саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду, представника запослених и/или Одбор.

Члан 32.

Запослени је дужан да сарађује са послодавцем и саветником за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на коме ради.

3. ОБАВЕЗЕ, ДУЖНОСТИ И ОДГОВОРНОСТИ У ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

- а) Опште обавезе и дужности послодаваца,
- б) Посебне обавезе послодаваца,
- ц) Обавезе, дужности и одговорности лица са посебним овлашћењима и одговорностима у области безбедности и здравља на раду

а) Опште обавезе и дужности послодаваца:

Члан 33.

Обавезе послодаваца у смислу закона, прописа донетих на основу закона и овог правилника, истовремено представљају права запослених у вези са спровођењем мера безбедности и здравља на раду.

Члан 34.

Послодавац је дужан да обезбеди запосленом рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду.

Послодавац се не ослобађа обавеза и одговорности у вези са применом мера безбедности и здравља на раду одређивањем другог лица или преношењем својих обавеза и одговорности на друго лице.

У случају настанка повреде на раду због неубичајних и непредвидивих околности које су изван контроле Академије или због изузетних догађаја чије су последице упркос свим настојањима нису могле избећи, послодавац није одговоран у смислу закона и овог правилника.

Послодавац је дужан да обезбеди да радни процес буде прилагођен телесним и психичким могућностима запосленог а радна околина, средства за рад и опрема за личну заштиту на раду буду уређени, односно произведени и обезбеђени да не угрожавају безбедност и здравље на раду.

Члан 35.

Послодавац је дужан да обезбеди да спровођење мера безбедности и здравља на раду, не проузрокује финансијске обавезе за запосленог и преставника запослених и не утиче на њихов материјални и социјални положај стечен на раду и у вези са радом.

Члан 36.

Послодавац је дужан да приликом организовања рада и радног процеса обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених, као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства.

Послодавац је дужан да обезбеди превентивне мере пре почетка рада запосленог у току рада, као и код сваке измене технолошког поступка.

Члан 37.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду послодавац обезбеђује применом савремених техничких, здравствених, образовних и других мера и средстава за отклањање ризика од повређивања и оштећења здравља запослених и њиховог свођења на најмању могућу меру у поступку:

1. пројектовања, изградње, коришћења и одржавања објеката намењених за радне и помоћне просторије, као и објеката намењених за рад на отвореном простору у циљу безбедног одвијања процеса рада;

2. пројектовања, изградње, коришћења и одржавања технолошких процеса рада са свом припадајућом опремом у циљу безбедног рада запослених и усклађивања хемијских, физичких и биолошких штетности, микроклиме и осветљења на радном месту и у радним и помоћним просторијама са прописаним мерама и нормативима;

3. пројектовања, израде, коришћења и одржавања опреме за рад, конструкција и објеката за колективну безбедност и здравље на раду, помоћних конструкција и објеката и других средстава која се користе у процесу рада или која су на било који начин повезана са процесом рада, тако да се у току њихове употребе спречава повређивање или оштећење здравља запослених;

4. производње, паковања, превоза, складиштења, употребе и уништавања опасних материја, на начин и по прописима и правилима којима се отклањају могућности повређивања или оштећења здравља запослених;

5. пројектовања, производње и коришћења средстава и опреме за личну заштиту, чијом се употребом отклањају ризици или опасности који нису могли да буду отклоњени применом одговарајућих превентивних мера,

6. образовања, васпитања и оспособљавања у области безбедности и здравља на раду запослених.

Члан 38.

Послодавац је дужан да донесе акт о процени ризика у писменој форми за сва радна места у радној околини и да утврди начин и мере за њихово отклањање.

Послодавац је дужан да измени акт о процени ризика у случају појаве сваке нове опасности и штетности на радном месту у радној околини, на којој се врши процена ризика од настанка повреда и оштећења здравља запослених.

Начин и поступак процене ризика на радном месту и радној околини извршиће се по прописивању методологије за процену ризика од стране министра надлежног за рад.

Члан 39.

Послодавац је дужан да актом о процени ризика, на основу оцене службе медицине рада, одреди посебне здравствене услове које морају испуњавати запослени за обављање одређених послова на радном месту у радној околини или за употребу поједине опреме за рад.

Члан 40.

Послодавац је дужан да запосленом изда на употребу средство и опрему за личну заштиту на раду, у складу са актом о процени ризика.

До доношења акта о процени ризика послодавац је дужан да запосленима обезбеди и стави на располагање средства и опрему личне заштите сходно табеларном приказу о спецификацији радних места и предвиђеној опреми, средствима личне заштите која је саставни део овог правилника.

б) Посебне обавезе послодавца:

Члан 41.

Послодавац је дужан да најмање осам дана пре почетка рада, надлежну инспекцију рада извести о:

1. почетку свога рада,
2. почетку рада одвојене јединице;
3. свакој промени технолошког поступка, уколико се тим променама мењају услови рада.

Послодавац је дужан да одмах, од настанка, усмено и у писменој форми пријави надлежној инспекцији рада извођење радова ради отклањања великих кварова или хаварија на објекту, који могу да угрозе функционисање техничко-технолошких система или обављање делатности.

Члан 42.

Послодавац је дужан да запосленима да на употребу средства за рад, односно средства и опрему за личну заштиту на раду на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду и обезбеди контролу њихове употребе у складу са наменом.

Члан 43.

Послодавац може дати на употребу опрему за рад, средства и опрему личне заштите на раду или опасне материје само:

- 1) ако располаже прописаном документацијом на српском језику за њихову употребу и одржавање, односно паковање, транспорт, коришћење и складиштење у којој је произвођач, односно испоручилац навео све безбедносно - техничке податке, важне за оцењивање и отклањање ризика,

Правилник о безбедности и здрављу на раду

2) ако је обезбедио све мере за безбедност и здравље које су одређене том документацијом у складу са прописима и стандардима,

3) када послодавац није у могућности да обезбеди документацију из става 1. тачка један овог члана, дужан је да ту документацију прибави од правног лица регистрованога за послове контроле производа,

4) Послодавац је дужан, када је то потребно да обезбеди превод документације из претходног става на језик који запослени разуме.

Члан 44.

Изузетно када послодавац није у могућности да обезбеди документацију из члана 43. Правилника, дужан је да ту документацију прибави од правног лица регистрованога за послове контроле квалитета производа.

Члан 45.

Ако се актом о процени ризика утврди недостатке у области безбедности и здравља на раду за чије су отклањање потребна већа инвестициона улагања, а живот и здравље запослених нису теже угрожени, послодавац је дужан да сачини посебан програм о поступном отклањању недостатака и утврди рокове за реализацију програма.

Члан 46.

Послодавац је дужан да запослене осигура од повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом ради обезбеђивања накнаде штете.

Услови и поступци осигурања од повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом запослених уређују се законом.

ц) Обавезе, дужности и одговорности лица са посебним овлашћењима и одговорностима

Члан 47.

Послодавац : обезбеђује услове за организовање и спровођење мера безбедности и здравља у Академији у складу са техничко-технолошким и организационим потребама и дужан је да:

- прати и обезбеди примену мера безбедности и здравља на раду, обезбеди запосленима рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду у складу са законом, стандардима, техничким прописима и овим правилником;
- приликом организовања рада и радног процеса, обезбеди превентивне мере заштите живота и здравља запослених, као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства,
- права обавезе и одговорности у вези са безбедности и здрављем на раду утврђене законом ближе уреди општим актом-правилником,
- донесе акт о процени ризика у писменој форми за сва радна места у радној околини и мере безбедности и здравља на раду,
- актом у писменој форми одреди Саветника за безбедност и здравље на раду или ангажује правно лице/предузетника са лиценцом ради вођења послова безбедности и здравља на раду,
- врши надзор над применом и спровођењем мера безбедности и здравља на раду,
- да покреће поступак против запослених и посебно овлашћених лица за повреду радних обавеза због не придржавања и неспровођења мера безбедности и здравља на раду,
- заустави сваку врсту рада који представља непосредну опасност за живот и здравље запослених,
- преставнику запослених односно Одбору омогући увид у све акте који се односе на безбедност и здравље на раду,

Правилник о безбедности и здрављу на раду

- учествује у разматрању свих питања која се односе на спровођење безбедности и здравља на раду,
- најмање осам дана пре почетка рада, надлежну инспекцију рада извести о почетку рада одвојене радне јединице, свакој промени технолошког поступка, уколико се тим променама мењају услови рада,
- када друга предузећа у обаваљају послове у Академији или запослени из Академије обављају своје послове у другим предузећима и деле радни простор у договору са другим предузећем, писменим споразумом дефинише спровођење мера безбедности и здравља на раду и одреди лице са другим предузећем за координацију спровођења заједничких мера којима се обезбеђује безбедност и здравље свих запослених,
- прати да се запосленима да на употребу средства за рад, односно средства и опрему за личну заштиту на раду на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду и обезбеди контролу њихове примене у складу са наменом и роковима

- покреће поступак против запослених и лица са посебним обавезама и одговорностима за не спровођење и не придржавање мера безбедности и здравља на раду,
- обезбеди да се запослени осигурају од повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом, ради обезбеђивања накнаде штете и обезбеди финансијска средства у зависности од нивоа ризика за запослене,
- ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне околине;
- обезбеди пружање прве помоћи, као и да оспособи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности;
- када се актом о процени ризика утврде недостаци у области безбедности и здравља на раду за чије су отклањање потребна већа инвестициона улагања, а живот и здравље запослених нисту теже угрожени, учествује у сачињавању посебног програма о поступном отклањању недостатака и утврди рокове за реализацију програма.
- да се стара да набављена средства и опрема за рад поседују упутство за употребу и одржавање и доказ да су на средству и опреми примењене мере безбедности и здравља и да су иста безбедна за употребу,
- инспекторима рада пружа помоћ при вршењу редовних и ванредних инспекцијских прегледа и при томе даје потребне податке и информације и обезбеди спровођење решења или налога инспекције рада,
- служби медицине рада, обезбеди услове за самостално обављање послова заштите здравља запослених.

Члан 48.

Послодавац се обавезује у примени мера безбедности и здравља на раду Законом о безбедности и здрављу на раду и не ослобађа се обавеза и одговорности у вези са применом мера безбедности и здравља на раду одређивањем другог лица или преношењем својих обавеза и одговорности на друго лице.

Члан 49.

Запослени је дужан:

- да поштује прописе о безбедности и заштити живота и здравља на раду, односно примењује прописане мере за безбедан и здрав рад, да наменски користи средства за рад и опасне материје, да користи прописана средства и опрему за личну заштиту на раду и да са њима пажљиво рукује, да не би угрозио своју безбедност и здравље, као и безбедност и здравље других лица,
- да пре почетка рада прегледа своје радно место и средства за рад која користи, као и средства и опрему за личну заштиту на раду и да у случају уочених недостатака извести послодаваца или саветника за безбедност и здравље на раду,
- да пре напуштања радног места, радно место и средства за рад очисти, односно остави у уредном стању, тако да не угрожавају друге запослене,

Правилник о безбедности и здрављу на раду

- да сарађује са послодавацом и стручним саветником за безбедност и здравље на раду како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на раду на радним месту на којем ради,
- да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на пословима или радном месту на које је одређен, као и да се оспособљава за њихово спровођење,
- да одмах, у складу са својим сазнањима, обавести послодаваца о неправилностима, штетностима или другој појави која би на радном месту могла да угрози његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених,
- да се на захтев послодаваца подвргне провери да ли је под утицајем алкохола или других средстава зависности,
- да обави лекарски преглед на који се упућује, ако је актом о процени ризика утврђено да ради на радном месту са повећаним ризиком.

4. ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ:

Члан 50.

Послодавац је дужан да изврши обуку запосленог за безбедан и здрав рад:

- 1) код заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања;
- 2) премештаја на друге послове;
- 3) приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене

опреме за рад,

- 4) код промене радног процеса.

Послодавац је дужан да запосленог у току обуке за безбедан и здрав рад упозна са ризицима на радном месту на које га одређује и о конкретним мерама за безбедност и здравље на раду у складу са актом о процени ризика.

Обуку из става 1. овог члана послодавац обезбеђује у току радног времена, а трошкови обуке обезбеђују се из средстава послодавца и не могу бити на терет запосленог.

Обука за безбедан и здрав рад запосленог мора да буде прилагођена специфичностима његовог радног места и спроводи се по програму, чији садржај послодавац мора, када је то потребно, да обнавља и мења.

Ако послодавац одреди запосленом да обавља послове на два или више радних места, дужан је да запосленог обучи за безбедан и здрав рад на сваком од тих радних места.

Члан 51.

Обуку запослених за безбедан и здрав рад послодавац обавља теоријски и практично, у складу са програмом обуке за безбедан и здрав рад који доноси послодавац.

Програм обуке за безбедан и здрав рад садржи општи и посебни део.

Општи део програма обуке обухвата упознавање запослених са правима, обавезама и одговорностима у области безбедности и здравља на раду из закона и подзаконских прописа, као и упознавање са општим актима послодавца у области безбедности и здравља на раду.

Посебни део програма обуке обухвата упознавање са свим потенцијалним опасностима и штетностима на радном месту, процењеним ризицима и мерама за безбедан и здрав рад.

Провера теоријске и практичне обучености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту.

Периодичне обуке за безбедан и здрав рад запосленог који ради на радном месту са повећаним ризиком врше се најкасније у року од једне године од дана претходне обуке, а на осталим радним местима најкасније у року од три године од дана претходне обуке.

Обука за безбедан и здрав рад обавља се на језику који запослени разуме и прилагођава се могућностима и способностима посебних група запослених.

Члан 52.

Ако послодавац одреди запосленом да истовремено обавља послове на два или више радних места, дужан је да запосленог оспособи за безбедан и здрав рад на сваком од радних

места. Оспособљавање за безбедан и здрав рад запосленог мора да буде прилагођено специфичностима његовог радног места и спроводи се по програму, чији садржај послодавац мора, када је потребно да обнавља и мења.

Члан 53.

Када радни процес захтева додатну обуку запосленог за безбедан и здрав рад, послодавац је дужан да упозна запосленог о обављању радног процеса на безбедан начин, путем обавештења, упутстава или инструкција у писаној форми. У изузетним случајевима, када запосленом прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље, због хитности, обавештења, упутства или инструкције могу се дати у усменој форми.

У случају тешке повреде на раду, смртне повреде на раду или колективне повреде на раду са тешком или смртном повредом на раду, послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од осам дана од настанка повреде изврши додатну обуку запослених на том радном месту у организационој јединици где се повреда догодила, са обавезом обавештавања свих запослених.

Члан 54.

Када процес рада захтева додатно оспособљавање запослених, послодавац је дужан да упозна запосленог о обављању процеса рада на безбедан начин, путем обавештења, упутстава или инструкција у писменој форми.

У изузетним случајевима, када запосленом прети непосредна опасност по живот или здравље, због хитности упутства или инструкције могу се дати у усменој форми.

Члан 55.

Саветник за безбедност и здравље на раду спроводи поступак процене ризика.

Акт о процени ризика садржи опис процеса рада са проценом ризика од повреда или оштећења здравља на радном месту у радној околини и мере за отклањање или смањивање ризика конкретно за свако радно место према систематизацији радних места Академије.

Актом о процени ризика врши се систематско евидентирање и процењивање свих фактора у процесу рада који могу узроковати настанак повреда на раду, обољења или оштећења здравља и утврђивање могућности, односно начина спречавања, отклањања или смањења ризика.

Акт о процени ризика заснива се на утврђивању могућих врста опасности и штетности на радном месту у радној околини, на основу којих се врши процена ризика од настанка повреда и оштећења здравља запосленог.

Члан 56.

Послодавац је дужан да донесе акт о процени ризика у писменој форми за сва радна места у радној околини и да утврди начин и мере за њихово отклањање.

Послодавац је дужан да измени акт о процени ризика у случају појаве сваке нове опасности и промене нивоа ризика у процесу рада. Акт о процени ризика усваја декан.

Члан 57.

За оспособљавање запослених по потреби може се ангажовати и овлашћено правно лице или предузетник за вршење послова безбедности и здравља на раду са потребним лиценцама.

Члан 58.

Обавеза оспособљавања запослених из материје безбедности и здравља на раду и употпуњавања знања из области безбедности и здравља на раду односи се на све запослене у Академији, без обзира на стручну спрему, радно искуство и функцију коју врше.

Члан 59.

Ако у Академији под њеним надзором и руковођењем на основу уговора, споразума или по било ком другом основу, обављају рад запослени других послодаваца, Академија је дужна да те запослене оспособи за безбедан и здрав рад у складу са законом и овим правилником.

Када технолошки процес рада захтева додатно оспособљавање запосленог за безбедан и здрав рад, послодавац је дужан да упозна запослене о обављању процеса рада на безбедан начин, путем обавештења, упутства или инструкција у писменој форми.

У изузетним случајевима, када запосленом прети непосредна опасност по живот или здравље, због хитности, обавештења, упутства или инструкција могу се дати у усменој форми.

Члан 60.

Послодавац је дужан да обезбеди да запослена жена за време трудноће, запослени млађи од 18 година живота и запослени са смањеном радном способношћу, и поред оспособљавања за безбедан и здрав рад, буду у писменој форми обавештени о резултатима процене ризика на радном месту и о мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду.

Члан 61.

Послодавац је дужан да обезбеди да приступ радном месту у радној околини, на коме прети непосредна опасност од повређивања или здравствених оштећења (тровање, гушење, и сл.) имају само лица која су оспособљена за безбедан и здрав рад, која су добила посебна упутства за рад на таквом радном месту и која су снабдевена одговарајућим средствима и опремом за личну заштиту на раду.

5. СПЕЦИФИЧНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ЗАПОСЛЕНИХ, ЗАШТИТА ЖЕНА, ОМЛАДИНЕ И ЗАПОСЛЕНИХ СА СМАЊЕНОМ РАДНОМ СПОСОБНОШЋУ

Члан 62.

Послодавац је дужан да запосленом на радном месту са повећаним ризиком пре почетка рада обезбеди претходни лекарски преглед, као и периодичне лекарске прегледе у току рада.

Претходни и периодични лекарски преглед запослених на радним месту са повећаним ризиком врши се на начин, по поступку и у роковима утврђеним прописима о безбедности и здрављу на раду.

Ако се у поступку периодичног прегледа утврди да запослени не испуњава посебне здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком послодавац је дужан да га премести на друго радно место које одговара његовим здравственим способностима.

Неиспуњавање посебних здравствених услова за рад на радном месту са повећаним ризиком не може бити разлог за отказ уговора о раду.

Члан 63.

Запослени је дужан да се подвргне претходном лекарском прегледу пре него што отпочне са радом, ради утврђивања општег здравственог стања и способности за обављање одређеног посла за кога је актом о процени ризика утврђено да се врше лекарски прегледи.

Лекарско уверење о утврђеним психичким физичким способностима запослених чува се у досијеу запосленог као документ трајне вредности.

Члан 64.

Запослени који треба да отпочну да раде на радним местима са повећаним ризиком пре почетка рада, подвргавају се претходном специјалистичком прегледу ради утврђивања способности за обављање таквог посла.

Упућивање запосленог на претходни лекарски преглед врши послодавац или лице за безбедност и здравље на раду.

Члан 65.

Запослени који раде на радним местима са повећаним ризиком подвргавају се периодичном лекарском прегледу у роковима предвиђеним законом и актом о процени ризика Академије.

Трошкове периодичних лекарских прегледа сноси Академија.

Члан 66.

Приликом упућивања запосленог на здравствени преглед истовремено се служби медицине рада доставља обавештење са подацима о радном месту са повећаним ризиком из акта о процени ризика.

Члан 67.

Запослени не може да ради прековремено ако би, по налазу надлежног здравственог органа, такав рад могао да погорша његово здравствено стање.

Запослени са здравственим сметњама, утврђеним од стране надлежног здравственог органа у складу са законом, не може да обавља послове који би изазвали погоршање његовог здравственог стања или последице опасне за његову околину.

Члан 68.

Жене, омладина и запослени са смањеном радном способношћу као запослени уживају посебну заштиту безбедности и здравља на раду у складу са законским прописима, одредбама овог правилника и другим актима Академије.

Члан 69.

Запослена жена за време трудноће не може да ради на пословима који су по налазу надлежног здравственог органа, штетни за њено здравље и здравље детета, а нарочито на пословима који захтевају подизање терета или на којима постоји штетно зрачење или изложеност екстремним температурама и вибрацијама.

Члан 70.

У време трудноће жене се не могу распоређивати на послове и радне задатке који се обављају у принудном положају тела, или се рад обавља у дужем времену стојећи.

Забрањено је трудним женама одређивати послове који захтевају веће физичке напоре и друга психичка напрезања у току рада.

Члан 71.

Запослени са смањеном радном способношћу не могу се распоређивати на послове односно радно место са повећаним ризиком и друге послове где се захтева веће физичко напрезање и друга психичка напрезања у току обављања послова и радних задатака.

Члан 72.

Запослени млађи од 18 година живота не може да ради на пословима на којима се обавља нарочито тежак физички рад, рад под земљом, под водом или на висини, који укључују излагање штетном зрачењу или средствима која су отровна, канцерогена или која проузрокују наследна обољења, као и ризик по здравље због хладноће, топлоте, буке или Вибрације.

Члан 73.

Лица која су млађа од 18 година не могу се запошљавати и распоређивати на радна места са повећаним ризиком (посебним условима рада) као и за рад ноћу.

Члан 74.

Запослени са смањеном радном способношћу - инвалид рада може се распоредити на све оне послове на којима може радити без професионалне рехабилитације и без опасности за смањење преостале радне способности.

Инвалиди рада могу се распоређивати само на оне послове који неће умањити њихову преосталу радну способност.

Члан 75.

Запосленој особи са инвалидитетом, Академија је дужна да обезбеди обављање послова према преосталој радној способности.

Запосленом код кога је у складу са прописима утврђено да постоји опасност од настанка инвалидности на одређеним пословима, послодавац је дужан да ~~запосленом~~ обезбеди обављање другог одговарајућег посла.

6. РАДНА МЕСТА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ И КРИТЕРИЈУМИ ЗА ЊИХОВО УТВРЂИВАЊЕ

Члан 76.

Радна места са повећаним ризиком јесу радна места утврђена актом о процени ризика на којима се и поред потпуно примењених мера у складу са законом, постоје околности које могу да угрозе безбедност и здравље запосленог.

За обављање послова на оваквим радним местима запослени морају да испуњавају посебне услове у погледу здравственог стања, одговарајуће стручне спреме, доба живота и др.

Актом о процени ризика даје се опис процеса рада са поценом ризика од повреда или оштећења здравља на радном месту у радној околини и мере за отклањање или смањивање ризика у циљу побољшања безбедности и здравља на раду.

Члан 77.

До доношења акта о процени ризика у складу са новим законским прописима дефинисаће се радна места са повећаним ризиком.

Радна места са повећаним ризиком сматрају се нарочито:

- 1) услови рада у којима постоји повећени ризик од повређивања, настанка професионалних обољења и оштећења, рад у просторијама загађеним хемијским, физичким и биолошким штетностима; рад под дејством штетних зрачења; рад на ниској или високој температури; рад на висини, под водом и други услови рада који штетно утичу на здравље запослених;
- 2) специфични технолошки процеси у којима не постоји могућност примене појединих прописаних мера заштите на раду;
- 3) специфични захтеви радног места који, у циљу безбедног рада, условљавају посебне здравствене, физичке и психофизичке способности запослених за рад.

Члан 78.

До доношења акта о процени ризика, основни критеријуми за утврђивање радних места са повећаним ризиком у погледу повећаног ризика на здравље запослених, специфичности радног места и технолошког процеса рада су:

- 1) оптерећење на раду (физичко, психичко и сензорно),
- 2) опасности и штетности у радној средини (физичке, хемијске и механичке)
- 3) здравствени ризици,
- 4) повреде на раду,

- 5) режим и услови рада,
- 6) примена мера безбедности и здравља на раду.

Члан 79.

Академија при обављању своје делатности на основу напред наведених критеријума, док се не донесе акт о процени ризика, нема радних места са повећаним ризиком.

7. ПОСТУПАК И РОКОВИ ПРЕВЕНТИВНИХ И ПЕРИОДИЧНИХ ПРОВЕРА ОПРЕМЕ ЗА РАД

Члан 80.

Под средством рада подразумева се:

- 1) објекат који се користи као радни и помоћни простор, укључујући о објекат на отвореном простору, са свим припадајућим инсталацијама;
- 2) опрема за рад (машине, уређаји, постројење инсталација, алат и сл.) која се користи у процесу рада;
- 3) конструкција и објекат за колективну безбедност и здравље на раду (заштита на пролазима, прилазима, заклони од топлотних и других зрачења, заштита од удара електричне струје, општа вентилација и климатизација и сл.);
- 4) помоћна конструкција и објекат који се привремено користи за рад и кретање запослених (скела, радне платформе, тунелска преграда, конструкција за спречавање одрона земље при копању дубоких ровова);
- 5) друго средство које се користи у процесу рада или на било који начин повезано са процесом рада.

Послодавац је дужан да обезбеди исправна средства рада и стави на располагање запосленом при обављању одређених послова у радној околини и радном месту.

Објекти као радни и помоћни простор са пратећом инсталацијом.

Члан 81.

Послодавац је дужан да обезбеди запосленом:

- Безбедно и здраво радно место као простор намењен за обављање послова код Академије у објекту или на отвореном као и на привременим и покретним градилиштима, објектима, уређајима и саобраћајним средствима у којима запослени борави или има присуство у току рада и који је под непосредном контролом Академије,
- Безбедну и здраву радну околину као простор у којем се обавља рад и који укључује радна места, радне услове, радне поступке и односе у процесу рада.

Члан 82.

Све радне и помоћне просторије морају бити, према врсти послова, довољно осветљене природном или вештачком светлошћу према одређеним стандардима и периодично испитане у законом предвиђеним роковима.

Прозори, осветљавајући отвори и други елементи за осветљавање, морају се држати у чистом и исправном стању.

Члан 83.

Зидови, преграде, таванице и други конструктивни елементи радних просторија морају бити обојени светлим бојама

Члан 84.

Зидови преграде, таванице и други конструктивни елементи радних просторија у којима ће се вршити технолошки процес, при којима се издвајају штетне, експлозивне и запаљиве материје, морају бити изграђени тако да се у њима онемогући скупљање односно задржавање прашине и других штетних и опасних материјала.

Члан 85.

Подови радних просторија морају бити чврсти, равни, изграђени од таквог материјала да се могу лако чистити и по потреби прати.

У радним просторијама где се ради са водом и где се вода разлива, подови морају бити од непропустљивог материјала са нагибом према отвору.

Члан 86.

Температура, влажност и кретање ваздуха у радним просторијама морају бити усаглашени са прописаним вредностима за радне просторије и периодично испитивани у законом предвиђеним роковима.

Члан 87.

У радним просторијама у којима се рукује лако запаљивим материјалом мора се обезбедити природна или вештачка вентилација, према важећим прописима. Ове просторије морају се периодично испитивати уколико се у њима јављају гасови, паре, прашина и друге хемијске штетности.

Прегледи и испитивања електричних инсталација

Члан 88.

Електричне инсталације се прегледају, испитују и одржавају на начин предвиђен техничким прописима датим у законским прописима за одржавање, преглед и испитивање електроинсталације.

Ако другачије није прописано електричне инсталације се прегледају у току коришћења.

Прегледи електричне инсталације дефинисани су као:

- дневни преглед,
- редовни преглед у периоду од три године,
- ванредни преглед, после реконструкције инсталација а пре пуштања у експлоатацију.

Члан 89.

Дневни преглед врши радник обезбеђења и за то одређени стручни запослени радник на одржавању објекта Академије о чему се води посебна евиденција, али се утврђени недостаци одмах пријављују непосредном руководиоцу.

Редовни и ванредни прегледи врше се на исти начин, односно по прописаном поступку за редован преглед и мора бити у складу са техничким прописима, и врши их стручно лице са законским овлашћењима и лиценцама за обављање тих послова.

Члан 90.

Све електроинсталације морају бити изведене, одржаване и коришћене у складу са техничким прописима. Сва опрема за рад и уређаји морају бити уземљени и прописано заштићени од случајног додира напона.

Прегледи и провере опреме за рад (машина, уређаја, постројења..)

Члан 91.

Сва опрема за рад (машине, уређаји, постројења) која се налазе у експлоатацији у Академији, приликом набавке морају имати доказ да је произведена у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду.

Члан 92.

Опрема за рад (машине, уређаји, постројења), која служе при раду могу да се употребљавају само за одређену сврху којој су намењена. Сигурносне и заштитне направе на опреми за рад морају се употребљавати према својој намени. Са њима се мора пажљиво руковати, а после употребе морају се очистити и оставити на одређено место.

Члан 93.

Забрањено је ненаменско коришћење и самовољно одстрањивање заштитних направа, као и њихово намерно оштећење.

Недостатке и кварове треба одмах пријавити непосредном руководиоцу.

Усклађивање и скидање заштитних направа и уређаја може се вршити само у случају потребе и од стране надлежног лица квалификованог за тај посао.

Одржавање опреме за рад могу вршити само за то одређени и стручно оспособљени запослени.

Члан 94.

Опрема за рад на механизовани погон Академија прегледа и испитују на начин и у роковима прописаним Законом о безбедности и здрављу на раду, утврђеним упутством произвођача и техничким прописима.

Члан 95.

Ако упутством произвођача и техничким прописима нису прописани рокови за периодичне прегледе опреме за рад контролу исправности истих, послодавац организује поред осталог :

- дневне прегледе,
- редовне прегледе, најкасније у року од три године од дана претходног прегледа и испитивања,
- ванредне прегледе, после реконструкције, хаварије, ремонта и пре почетка коришћења на новој локацији.

Члан 96.

Дневне прегледе врши руковаоц опреме за рад, о чему се води посебна евиденција.

Руковаоц опреме за рад (лице које непосредно рукује опремом за рад) је обавезан да сваки уочени недостатак, односно квар на опреми за рад одмах пријави свом непосредним руководиоцу.

Редовни прегледи врше се у складу са техничким прописима за опрему за рад и исти обављају стручна лица за одржавање, у сарадњи са лицима која обављају стручне послове за безбедност и здравље на раду. Академија нема овлашћење за преглед и провере опреме за рад те ангажује овлашћену стручну установу за обављање послова безбедности и здравља на раду.

Ванредни прегледи се врше по прописаном поступку за редовни преглед.

Члан 97.

Руковаоц опреме за рад, као и лице које ради на одржавању, оправци и испитивању опреме за рад не сме самостално и произвољно мењати делове опреме за рад мењајући му тако особине и функције. Неисправна, оштећена и недовољно заштићена опрема за рад није дозвољено стављати у погон. Коришћење опреме за рад је забрањено до отклањања недостатака и поновне провере.

Члан 98.

Запослени који су овлашћени за спровођење прегледа опреме за рад и уређаја, исте имају обављати на основу техничке документације и норматива, законских одредби и упутствима произвођача.

Прегледи опреме за рад врше се као:

- дневни,
- месечни,
- годишњи и ванредни.

Члан 99.

Редовне дневне, месечне и годишње прегледе и испитивања средстава и опреме за рад спроводиће Академија у циљу спречавања опасности од повреда и обољења која могу проузроковати покретни делови машина односно уређаја, неисправности електричне инсталације, штетне буке и вибрације, опасно зрачење, штетних гасова и паре као и друге могуће опасности које се могу појавити у току рада.

Периодични прегледи и провера:

Члан 100.

Ради утврђивања да ли коришћење опреме за рад представља одређени ризик за сигурност или здравље запослених и да ли су примењене прописане мере безбедности и здравља на раду врше се периодични прегледи и провера опреме за рад на начин и у роковима утврђеним упутством произвођача, техничким прописима и стандардима:

Рокови прегледа

- пре прве употребе,
- после реконструкције и хаварије,
- пре коришћења на новом радном месту,
- најкасније у року од три године од дана претходног прегледа,
- као и упутством произвођача, техничким прописима и српским стандардима и
- актом предузећа

Члан 101.

Прегледа и провере опреме за рад може да врши правно лице са лиценцом за обављање послова прегледа и провера опреме за рад, које поседује одговарајуће инструменте и уређаје за вршење прегледа и провере.

Члан 102.

Превентивни прегледи и провера опреме за рад обављају се пре почетка коришћења, односно пре давања на употребу запосленима, после реконструкције или хаварије, као и пре почетка рада на новом радном месту ако је опрема премештена са једног на друго место.

Члан 103.

Периодични прегледи и провера опреме за рад обављају се у року који је утврђен техничким прописима и стандардима или који је одређен упутством произвођача, а најкасније у року од три године од претходног прегледа и провере, осим периодичних прегледа и испитивања привремене електричне инсталације са уређајима, опремом и прибором, који се обављају у року од годину дана од дана претходног прегледа и провера опреме за рад за коју Академија утврди актом о процени ризика, који се обавља у року утврђеном тим актом.

8. ПОСТУПАК И РОКОВИ ПРЕВЕНТИВНИХ И ПЕРИОДИЧНИХ ИСПИТИВАЊА РАДНЕ ОКОЛИНЕ

Члан 104.

Превентивно и периодично испитивање радне околине обухвата испитивања:

- хемијских, физичких и биолошких штетности,
- микроклиме;
- квалитета осветљења.
- испитивање хемијских штетности

Члан 105.

Испитивање хемијских штетности врши се на радном месту и у радној околини где се у процесу рада користе, појављују или производе хемијске штетности дефинисане стандардима и другим прописима у којима су дефинисане хемијске штетности.

Испитивање хемијских штетности врши се у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду и одговарајућим стандардима.

- Испитивање физичких штетности

Члан 106.

Испитивање физичких штетности врши се на радном месту и у радној околини где се при технолошком процесу појављује: бука, вибрације и штетна зрачења.

Испитивања се по правилу врше у условима када раде сви технолошки капацитети у радној околини.

Бука и вибрације у свим радним просторијама морају се смањити на најмање дозвољену границу, према важећим прописима и стандардима и морају се периодично испитивати у законом предвиђеном року.

- Испитивање микроклиматских услова

Члан 107.

Испитивања микроклиме (температура, брзина струјања ваздуха и релативна влажност ваздуха) врше се у радној околини у којој се обавља процес рада, односно у којој се запослени крећу, или задржавају дуже од два сата у току радне смене.

Испитивање микроклиме у летњем периоду врши се кад је спољна температура изнад 25 степени, а у зимском периоду кад је спољна температура испод 5 степени, (у условима када раде сви технолошки капацитети, опрема за рад, уређаји, инсталације и др.) као и уређаји за загревање, климатизацију и вентилацију.

- Испитивање квалитета осветљења

Члан 108.

Испитивање квалитета осветљења на радном месту и у радној околини врши се у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду, техничким прописима и стандардима.

9. ОПАСНЕ МАТЕРИЈЕ

Послодавац може да запосленима да на коришћење опасне хемијске материје и друге хемијске материје за које је прописана обавеза израде и достављања безбедносног листа само ако му је уз хемијску материју учинио доступним безбедносни лист, у складу са прописима којима се уређују хемикалије, као и ако је обезбедио све мере које произлазе из садржаја безбедносног листа.

Члан 109.

Послодавац треба да држи безбедносни лист на српском језику. Послодавац је дужан да обезбеди превод безбедносног листа на језик који запослени разуме, као и да омогући запосленом приступ подацима садржаним у безбедносном листу.

Члан 110.

Отровне, експлозивне и лако запаљиве материје, дозвољено је држати само у посебним судовима и на сигурним и безбедним местима или у бункерима под кључем и надзором.

Ове материје могу се давати само обученим лицима која су овлашћена да их употребљавају и то само у количинама које су потребне за успешно обављање послова.

Посуде и друга амбалажа у којима се материјал из претходног члана чувају, морају по изгледу, облику, боји и на други начин јасно се разликовати од судова за пијаћу воду.

На свим овим посудама мора бити означена садржина, ознака отрова и друге опасности.

Члан 111.

Нарочито је забрањена употреба бензина за одмашћивање, прање или чишћење металних делова, предмета или ма каквог материјала.

Члан 112.

Приликом рада са лако запаљивим експлозивним течностима и материјалима строго се забрањује пушење, употреба отвореног пламена и ужарених предмета.

На тим радовима се не сме употребити алат и уређаји који могу произвести варницу.

10. СРЕДСТВА И ОПРЕМА ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ

Члан 113.

Актом о процени ризика на радним местима дефинишу се средства и опрема која припадају запосленом за рад на одређеним радним местима.

Списак који се односи на личну заштитну опрему утврђује врсту, количину и начин задуживања личних заштитних средстава за појединачна радна места у Академији, а у складу са Актом о процени ризика на радним местима.

Надзор над употребом као и одржавање личних заштитних средстава врши лице за безбедност и здравље на раду као и послодавац.

Члан 114.

Лична заштитна средства се издају запосленима уз потпис којим потврђује да је исти примио и дужан је да исто наменски користи и одржава.

Иста се издаје у складу са утврђеним нормативима и без накнаде запосленог.

Члан 115.

Запослени могу да користе искључиво исправна лична заштитна средства и опрему. Свако средство и опрема личне заштите које је из било којих разлога изгубила своју заштитну функцију мора се повући из употребе и расходовати.

Дотрајалост и оштећеност средстава и опреме личне заштите процењује непосредни руководилац са лицем за безбедност и здравље на раду.

Члан 116.

Лична заштитна средства су средства Академије и могу се користети само у време рада.

Средстава и опреме личне заштите могу имати знак Академије.

Приликом престанка рада запосленог или распоређивања на друге послове исти је дужан да врати заштитно средство и опрему које је користио .

Послодавац може да запосленима да на коришћење опрему за рад и средство и опрему за личну заштиту на раду, само ако су усаглашени са прописаним техничким захтевима, ако је њихова усаглашеност оцењена према прописаном поступку, ако су означени у складу са прописима и ако их прате прописане исправе о усаглашености и друга прописана документација.

Послодавац који је запосленима дао на коришћење опрему за рад и средство и опрему за личну заштиту на раду, дужан је да обезбеди упутство за њихову употребу и одржавање.

Послодавац је дужан да обезбеди запосленима упутства за безбедан рад по прописима о безбедности и здрављу на раду за коришћење опреме за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду.

11. ЕВИДЕНЦИЈА ИЗ ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 117.

Послодавац је дужан да води и чува евиденције о:

- 1) радним местима са повећаним ризиком, запосленима који обављају послове на радним местима са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених који обављају те послове;
- 2) повредама на раду и професионалним болестима;
- 3) запосленима обученим за безбедан и здрав рад и правилно коришћење личне заштитне опреме;
- 4) запосленима изложеним биолошким штетностима групе 3 и/или групе 4;
- 5) запосленима који су изложени карциногенима или мутагенима, хемијским материјама и азбесту, као и о здравственом стању и изложености;
- 6) извештају о примени мера за безбедност и здравље на раду за делатности из члана 48. овог закона;
- 7) извршеним прегледима и проверама опреме за рад и прегледима и испитивањима електричних и громобранских инсталација;
- 8) извршеним испитивањима услова радне средине;
- 9) издатој личној заштитној опреми.

Члан 118.

Послодавац је дужан да евиденцију о запосленима обученим за безбедан и здрав рад у складу са овим законом или њену копију држи у седишту или другој пословној просторији послодавца или на другом месту, у зависности од тога где запослени ради.

Начин вођења и рокове чувања евиденција из става 1. овог члана прописује министар надлежан за послове рада.

12. НАЧИН И ПРУЖАЊЕ ПРВЕ ПОМОЋИ У СЛУЧАЈУ ПОВРЕДЕ НА РАДУ ИЛИ ОБОЉЕЊА ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 119.

Послодавац је дужан да обезбеди пружање прве помоћи, да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи и обезбеди средства и опрему за пружање прве помоћи узимајући у обзир процењене ризике, радни процес, организацију, природу и обим радног процеса, број запослених који учествују у радном процесу, број радних смена, број

Члан 120.

Пружање прве помоћи мора бити организовано на начин да је прва помоћ доступна сваком запосленом током радног времена, у свим сменама и на свим локацијама.

Члан 121.

Обуку запослених за пружање прве помоћи врши здравствена установа која обавља делатност медицине рада у складу са законом којим се уређује здравствена заштита, као и Црвени крст Србије, у складу са посебним законом.

Члан 122.

Начин пружања прве помоћи, врсте средстава и опреме који морају бити обезбеђени на радном месту, број запослених који морају бити обучени за пружање прве помоћи, начин и рокове обучавања запослених споразумно прописују министар надлежан за послове рада и министар надлежан за послове здравља.

Члан 123.

Повређеним лицима на раду, обезбеђује се брзо пружање прве помоћи на лицу места, а у складу са савременим методама пружања прве помоћи. Повређеном на раду мора се одмах пружити прва помоћ на најближем месту, на коме се може она пружити да не би наступиле теже последице услед одлагања. Послодавац одређује да свако запослено лице буде упознато на ком месту може потражити и ком лицу се може обратити за пружање прве помоћи у случају повреде или изненадног обољења.

Позивање хитне помоћи не сме изазвати никакво одлагање у непосредном и брзом пружању прве помоћи. Прву помоћ пружају за то оспособљена лица за пружање прве помоћи повређеном, односно нагло оболелом запосленом.

Члан 124.

На свим дефинисаним местима мора постојати ормарчић са санитарским материјалом за пружање прве помоћи запосленима.

Ормарчић се стално мора држати у уредном стању. Забрањено је у такав ормарчић стављати предмете који се не сматрају санитарским материјалом, исти мора бити смештен на приступачним местима и на спољашној страни имати знак црвеног крста.

На ормарићу мора бити означено:

- адреса најближе здравствене установе,
- имена лица оспособљених и одређених за пружање прве помоћи
- упутство за руковање и пружање прве помоћи,

Ормарчић мора бити закључан и кључ ће се налазити код лица оспособљеног за пружање прве помоћи и одржавање ормарића.

13. ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ИНСПЕКЦИЈИ РАДА

Члан 125.

Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од пет радних дана од дана настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада laku повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три дана.

Послодавац је дужан да, најкасније у року од пет дана од дана достављања мишљења здравствене установе која је утврдила професионалну болест пријави надлежној инспекцији рада професионалну болест.

Министарство надлежно за послове рада је дужно да на својој интернет страници учини доступним контакте дежурних инспектора рада.

Члан 126.

Податке у Регистар уноси послодавац.

Регистар преузима податке из интегрисаног здравственог информационог система Републике Србије и информационог система организације надлежне за здравствено осигурање.

Послодавац, односно овлашћено службено лице послодавца које врши упис података у Регистар уноси податке о послодавцу, односно послодавцу кориснику или послодавцу физичком лицу, о повређеном, повреди на раду, непосредном руководиоцу и очевицу.

Послодавац је дужан да Управи електронским путем достави податке о овлашћеном службеном лицу које врши упис података из става 3. овог члана.

Након што послодавац унесе податке у Регистар, изабрани лекар помоћу интегрисаног здравственог информационог система Републике Србије уноси налаз и мишљење лекара који је први прегледао повређеног.

Након што изабрани лекар унесе податке из става 5. овог члана, организација надлежна за здравствено осигурање помоћу информационог система уноси оцену повреде на раду.

Управа води евиденцију о овлашћеном службеном лицу из става 4. овог члана.

Члан 127.

Послодавац је дужан да омогући надлежном инспектору рада улазак у објекте у којима се врши надзор у свако доба када има запослених на раду.

Послодавац је дужан да омогући инспектору рада при вршењу надзора, преглед погона, радилишта, просторија и опрема за рад, као и да одреди запосленог који ће инспектору рада давати обавештења и подносити на увид потребне податке и исправе.

На захтев инспекције рада обавезно се достављају тражени подаци у вези са безбедношћу и здрављу на раду. Послодавац је дужан да обавести инспектора рада о подацима који су утврђени као пословна тајна ако се подаци односе на безбедност и здравље запослених.

Члан 128.

Послодавац је дужан да у одређеном року отклони утврђене недостатке или неправилности које су наложене решењем инспектора рада и да у року од 8 дана од дана истека рока за отклањање утврђеног недостатка или неправилности писмено обавести надлежну инспекцију рада о извршењу решења.

Члан 129.

На место сваке лаке, теже, смртне или колективне повреде излази саветник за безбедност и здравље на раду ради утврђивања узрока повреде и уклањања последица.

Испитивање узрока свих врста повреда обухвата:

- увиђај на лицу места,
- испитивање повређеног, очевидаца догађаја и непосредног руководиоца,
- преглед употребљаваних и коришћених средстава за рад и опрема за рад,
- преглед употребљених личних заштитних средстава и др.

14. САРАДЊА СА СТРУЧНИМ УСТАНОВАМА У ЦИЉУ УНАПРЕЂЕЊА БЕЗБЕДНОСТИ ЗДРАВЉА ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 130.

У циљу унапређења безбедности и здравља на раду запослених и обављања послова на извршењу стручних провера и прегледа у сврху прибављања техничке документације и стручних налаза за средства за рад и радне околине, ангажоваће се овлашћена стручна установа са лиценцом за обављање послова безбедности и здравља на раду.

Потребна испитивања и прегледе за потребе Академије прати и предлаже саветник за безбедност и здравље на раду и води потребну евиденцију.

15. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 131.

Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на сајту Академије.

Члан 132.

Ступањем на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о безбедности и здрављу на раду Академије уметности Нови Сад, број 02-1780/1 од 21.12.2015. године, и све одлуке, планови и програми и упутства из области безбедности и здравља на раду којима се на другачији начин регулише ова материја.

У случају супротности, недостатака или нејасноћа одредаба овог правилника у односу на важеће прописе, у конкретном случају примењиваће се одредбе Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, број 35/2023).

Председник Савета Академије уметности Нови Сад

Број: 02-1319/1
Датум: 30.12.2023.

др ум. Иван Правдић, ред. проф.